

ITEM No. 865/58

ML
Feb 25
IX-6862/b

HUNGARY

PRISONS AND CAMPS (2506/b) ✓

AGRICULTURE (0202/b/2)

CONDITIONS AT THE BARACSKA FORCED LABOR CAMP

SOURCE VIENNA: Confidential.

DATE OF OBSERVATION: Spring-Autumn 1957.

ENGLISH SUMMARY: This report gives a very detailed description of the geographical situation of this camp, of the individual undertakings, the technical equipment, the stocks of cattle in each building and the security measures taken in this labor camp. A large part of the report is concerned with the 1,200-1,300 people who have to work as cogs in this prison-machine -- 4,600 acres of State farm.

Sixty per cent of the prisoners at BARACSKA are political prisoners. The others have either committed military or minor criminal offenses and have been sentenced to up to five years' imprisonment. They are confined in the three sections of the estate behind barbed wire. They live like animals. During the day they have to work hard, and in the evening they are locked up.

Working 12 hours a day -- often also on Sundays -- most of the prisoners earn just enough to pay for their maintenance and food. (This is actually deducted monthly from their earnings.)

Three hundred guards keep watch on the inhabitants of this camp, and live on the estate in two-family houses. On State holidays (April 4, August 20, etc) MGs are placed in the watch towers and the guards strengthened. These measures were also put into force last year from 22-24 October and from 1 - 9 November. MGs were also placed in various other positions.

The only consolation for the prisoners is that they are not given political instruction; there are no meetings, seminars, notices and not one red star on the barracks. The only Soviet star is on the building of the commandant.

EVALUATION COMMENT: This is the first detailed report on this forced labor camp. It was mentioned very vaguely in earlier report as a

screening camp for Hungarian prisoners-of-war released from the Soviet Union.

The employment of both political and common prisoners in labor camps attached also to sovkhoses had been a common feature of the years which preceded the 1956 revolution and this report shows in detail that it is being continued under the same conditions by the present regime. See, for comparison with the pre-revolutionary period, VIENNA RFE Item No. 183/57 on the large BARNATKUT sovkhos. The names mentioned in the report are not listed in our files.

X X X

A BARACSKA-i célgazdaság -- ez a hivatalos megjelölése a hírhedt BARACSKA-i rabgazdaságnak -- mintegy 4.000 hanyi földterületre a BUDAPEST-SZÉKESFENÉRVÁR-i út mentén (BUDAPESTTŐL 40 kilométerre) terül el. A mai célgazdaság három korábbi gazdasággal összeolvastán jött létre. Az Anna-major, ahol ma a rabgazdaság parancsnoksága székel, valamint az úgy nevezett Roboz-pusztva (Roboz-tanyának is nevezik) valamikor állítólag a DREYER-család birtokához tartozott. A gazdaság harmadik részlege, az úgy nevezett Mátyás-tanya -- a rabok értesülése szerint -- egy galambfővő bajnoké (HU) volt.

AZ ANNA-MAJOR
The Anna-Farm

A környéken nem ismerem utat, amit BUDAPESTTŐL SZÉKESFENÉRVÁRRA, vagy megfordítva vissza a folyó, legfeljebb csak egy utalógazdálkodás és két útmutató táblát lát ott, ahol az úgynevezett BARACSKA-i célgazdaság meggyéje párhuzamosan szel át a területet. Az egyik tábla BUDAPEST felé mutat, rajta a felírás: BUDAPEST 40 Km. A másik SZÉKESFENÉRVÁR felé mutatja az irányt, amely innét 28 kilométernyire van. A harmadik irányba nem mutat tábla, hiszen mindazok, akik ezen a rövid kis buktatóton közlekednek -- a rabeszállító gépkocsik, és fegyőrök -- azonnal megismerik a járdat. Ez az 1955-ben épített, mindössze két kilométeres délkeleti irányban haladó barackmentes út a rabgazdaságba vezet.

Az említett kereszteződéstől egy kilométert haladva jobbra felől újabb utalógazdálkodás következik, de ezt az utat sorompó zárja el. A sorompó mögött van az Anna-major.

A sorompótól balra, az őrbódéval szemben, egy írottai elkerített terület a rabgazdaság futballpályája. A futballpálya mellett hosszú sorban kukoricagörék következnek, mögöttük a kerak, 104 köbméteres és a téglalapalakú, 360 köbméteres silógödörök sorakoznak. Tovább haladva, ugyancsak balra felől három tehénistálló, egy borjú- és egy lóistálló áll. A tehénistállók előtt egy kisebb épület a tájékozódás. Tovább haladva, balra felől, egy, az úttal párhuzamosan fekvő

(over)

Épület következik, a gazdaság gabonaraktára és a gabonaszárítóüzeme. Néhány méterre innét hatalmas, U-alaku épülethez érkezik az ember. Az épület kettős, 2.5 méter magas szögcsatorna-kerítés veszi körül. A drótkerítések közötti távolság 3 méter; az ugynevezett ló-sáv. A kerítésen fehér táblák lógnak a következő felirással: "A ló-sávban tartózkodókra az őr felszólítás nélkül tüzel!" A kettős drótkerítés két tuleső szögletében egy-egy fényszóróval ellátott, őrtorony van. A drótok mögötti épületben alszanak és töltik szabadidejüket azok a foglyok, akik munkabeosztás szempontjából az Anna-majorhoz tartoznak. Számuk háromszáz körül van.

Az út jobboldalán a futballpályával a tshénistállókkal és gabonaraktárral szemben egy füves térség terül el, amelynek közepén egy viztorony áll. A füves térség után a rabok szállásával szemben, egy barátságos kis liget következik. A liget virágos kis tisztáson — a rabok nem igen látnak ide — a Gellérthegyi Szabadság-szobor kicsinyített mása áll — nem tudni mi célból. Az út végülis egy udvar-szerű térségbe torkollik. Ahol a rabgazdaság parancsnoki épülete, egy modern, egyemeletes épület áll. A parancsnoki épülettől jobbra és a park, valamint a BUDAPEST-SZÉKESFEHÉRVÁR-i műút között egy sor őrlakás húzódik, az épülettől balra újabb két kukoricagóré, az anyag-raktár, a szivattyúház és ismét őrlakások állnak, mint az Anna-major-nak a felsorolásban utolsó épületei.

A ROBOZ-TANYA The Roboz-Farm

Ha a műút felől megtett első kilométer után nem fordul be jobbra, hanem nyilgyenesen tovább megy az ember, akkor egy újabb kilométeres gyaloglás után a Roboz-tanya bejáratához érkezik. A kövesút különben néhány méterrel odébb egy sáros-poros dűlőutba torkollik. (Ez az út PUSZTASZABOLCS felé halad.)

A Roboz-tanya lényegesen kisebb és egyszerűbb, mint az Anna-major. A kettős drótkerítéssel körülvett három épület itt valamely 500 fogolynak ad szállást. A közvetlenül a bejáratú sorompó után következő őrlakásokon kívül három lóistálló, két disznóól, egy kézi-raktár, két kukoricagóré és egy 65 köbméter űrtartalmu siló képezik a Roboz-pusztának az út jobboldalán álló épületeit.

Az út baloldalán egyetlen L-alaku épület áll, a rabgazdaság gépállomása. A drótkerítéssel körülvett udvaron különböző gazdasági gépek és traktorok sorakoznak.

A MÁTYÁS PUSZTA The Matyas Farm

Közvetlenül Roboz puszta előtt, dűlőut ágazik be jobbra, amely Roboz-pusztát megkerülve a gazdaság harmadik nagyobb egységéhez

a Mátyás-pusztához vezet. A két puszta közötti távolság körülbelül 8 és fél kilométer. A Mátyás-pusztai gazdaságba bevezető dűlőút baloldalán szántóföldek terülnek el, jobbról egy lombfaterdő húzódik. Közvetlenül az erdő mellett, a gazdaság felső oldalán álló első épület a pulykafarm. Valamivel beljebb három nagy kőépület látható: a hizómarhák istállója. A baloldalon silógödörök, mögöttük szénaboglyák sorakosnak, majd egy keresztutca következik, amelynek tulsó oldalán a foglyok dróttal körülvevett barakjai és az őrlakások állnak. A Mátyás-pusztai rabok száma 400 és 500 között van.

Roboz-pusztá és Mátyás-pusztá között körülbelül másfél kilométerre Roboz-tanyától egy útkanyarulatban fekszik a gazdaság egy eddig még nem említett részlege, a Vas-tanya, ahol a sertéshizlaló és a birkaórák nyertek elhelyezését. A Vas-tanyán mindössze öt-hat megbízhatóbb (tehát nem politikai) fogoly tartózkodik, egy-két ór és egy-néhány "civil" alkalmazott társaságban.

PARANCSNOKSÁG, ŐRSZEMÉLYZET
Commandant's Office, Guard

A BARACSKA-i rabgazdaság parancsnoka egy B.V.-es zásnados (BU), aki az Anna-majori parancsnoksági épületben székel. A parancsnokságon egy-néhány B.V.-es tiszten kívül polgári alkalmazottak is dolgoznak, ezeknek a neve azonban a foglyok előtt szintén ismeretlen.

A foglyok közvetlen őrizetéről a gazdaság mintegy 300 főnyi fegyőrsége gondoskodik. Az őrök közül mindössze kétfőnek a neve ismeretes és pedig OBERMAYER (Imu) és BALLA (Imu) törzsoficeraké.

Az őrszemélyzet csaknem kizárólag egyenruhát és széles kék sávval, valamint vörös szovjetcsillaggal ellátott orosz szabvány tányérsapkát visel. A űrva posztóból készült szolgálati egyenruhához csizma, a kunguru kimenő-ruhához fekete félcipő jár. Az őrség egyenruháját általában szürkés-kék, világos lila, sötétszürke nyakkendő, szürke köpeny, szürke bunda, szürke bundaszarvák és -- nyáron -- szürke gimnaszterka egészíti ki. Rangjelzésük a vállakon látható. (Szakaszvezetőig: kék vállapon, egy, kétfő, illetőleg három sötétebb kék helyesszalag, főtörzsoficerterig: kék vállakon széles ezüst sáv egy, kétfő, illetőleg három ezüst csillaggal; alhadnagy: két széles arany sávon egy ezüst csillag a vállak közepén; zásnadosig: két széles arany sávon egy, két, illetőleg három aranycsillag; ezredesig: három széles arany sávon, egy, két, illetőleg három nagy ezüst csillag.)

A tisztek szolgálásban és szolgálaton kívül, valamint a szolgálaton kívüli altisztek, tisztesek és kőzlegények egy nyolc-milliméteres TT-pisztolyt viselnek. A szolgálásban lévő őrszemélyzet az említett pisztolyon kívül géppisztolyt hord.

A rabgazdaság tisztjei, valamint az őrszemélyzet tagjai -- részben családjukkal együtt a gazdaság területén épített szolgálati épületekben laknak. A szolgálati lakásokhoz kert, illetőleg hártás jár.

- 1 125 cm-es Csepel motorkerékpár,
- 5 25 lóerős, kerékekre szerelt villanymotor, a szilózógépek és cséplőgépek meghajtására,
- 6 szilózógép és
- 1 nagyteljesítményű, kokszfűtéses, villanyfűvő, gabonaszárítógép alkotta.

Az erőgépek és gépi felszerelési tárgyak a Roboz-pusztai gépdállomáson álltak, a gabonaszárítógépet az Anna-majori gabonarakárban szerelték fel.

A gépek karbantartásáról a Roboz-pusztai gépdállomás javító-műhelyében KOVÁCS (fmu) tisztafőnök felügyelete alatt dolgozó kilen fogoly és tíz "civil" szerelő gondoskodott. A foglyok sorából kerültek ki a traktorvezetők is, akik azonban csak közönséges bűntényesek lehettek, mivel a traktorosok egyrészt éjszaka is dolgoztak, őrszetük tehát nem volt olyan szigorú, mint a többi raboké, másrészt pedig azért, mert a traktorosok aránylag jól kerestek, amit egy politikai elítélt semmiképpen sem érdekelhetett meg.

A gazdaságból kijáró gépkocsikat és vontatókat ugyanakkor B-V.cek vezették.

A FOGLYOK

The Prisoners

A hatalmas kiterjedésű gazdaságot mintegy 1,200-1,300 fogoly tartja fennében. A tábor lakóinak száma, mintegy 60-65 százalék, politikai bűncselekményért került börtönbe és onnantól BARACSKARA; a többieket vagy katonai bíróságok, vagy közönséges bűncselekmények elkövetése miatt polgári bíróságok ítélték el.

A BARACSKAI dolgozó politikai foglyok büntetése általában három évnél, a közbűntényesek büntetése, (vagy még hátralévő büntetése) általában öt évnél hosszabb időre nem terjed.

FELÜGYELET

Guarding of the Prisoners

A foglyok a célgazdaságban három részlegben, az Anna-majori leírásakor említett módon körülkerített és biztosított barakkokban vannak elhelyezve. Az őrtornyokban csak különösen alkalmakkor tartózkodnak őrök, különben a drótkerítésen kívül a tábor két oldalán sétálnak. Különleges alkalmakkor számítanak az olyan napok, amikor a táborparancsnok "összetartás"-t rendel el, mint például március 15-én, április 4-én és augusztus 20.-án. (Összetartást rendeltek el az elmúlt esztendőben az említett napokon kívül még október 22-től október 24-ig délig, valamint november elsőjétől kilencedikéig.) Az összetartási napokon az őröket megkettőzik, a tornyokon pedig golyószórókat állítanak fel. (Az október-novemberi összetartások alkalmával még géppuskát is állítottak fel a gazdaság különböző pontjain.)

Am észetartást minden alkalommal "hipis", körletvizsgálat előzi meg. Am örök ilyenkor átvizsgálják a barakok minden szegét-zugát, felforgatják a foglyok eszalmasságjait és kiszórák szekrényeik tartalmát: valószínűleg fegyvert, vagy rőpiratókat keresnek.

A tábor lakóit, a szakácsokon, raktárosokon, kocsisokon, tehénészeken, vízherdókon, etetőkön és egyéb "bizalmi beosztásban" lévőkn kívül, brigádokba osztják és fegyveres őrség kíséretében küldik munkába. A brigádok létszáma a végzendő munka válfajai szerint változik, de minden egyes brigádot külön ór kísér és tart szemmel munka közben is. Ha több brigád dolgozik egy és ugyanazon munkán, (kapálás, gyomlálás stb.), akkor az örök köralakban helyezkednek el a foglyok körül.)

A brigádokhoz adott fegyveres őrségen kívül még lovas járőrök is pásztáznak a gazdaság egész területén és körülbelül minden második órában érintik az egyes brigádok munkaterületeit, hogy a brigádőrök az esetleges szűkést, vagy eszközhiányt jelenteni tudják. A gazdaság peremén, vagy az egyes díltutak mentén külön őrség nincsen.

A NAPIREND Daily Routine

A foglyok hétköznapja hajnali öt órakor kezdődik, de a körletparancsok rendszerint már jóval korábban "ébredést" kiabálnak. A foglyok erre leküszölgődnak kemény fekhelyeikről és megindulnak az udvarra, hol egy vályunál megmosakodhatnak. Az ülőködés után következik a reggeli, amely $\frac{1}{2}$ liter feketekávéból és az egész napra kiosztott 60 dkg. kenyér átvételéből áll. A dolgozó foglyok reggeli-pótlékra is igényt tarthatnak (gyümölcsök, egy darabka szalonna), de ennek kiosztása legtöbbször elmarad. Az aratási és cséplési munkára fogott rabok külön 10 dkg. szalonnát kapnak naponta, ennek ellenértékét azonban meg kell téríteniük.

Ha időben világosodik, a foglyok hat óra tájban brigádokba sorakoznak és az őrség által megadott tárt kapukon keresztül megindulnak munkahelyeik felé, ahol asután déli 1-2 óráig az ebéd megérkezéséig szünet nélkül dolgoznak. A kétfogásos ebédet fél liter leves, fél liter főzelék — az utóbbi hetenként háromszor kussal, — ebédherdók kondérokban viszik ki a kúrtárhoz és mérlik ki a foglyok magukkalvitt cséjkáiba.

Am ebéd — mennyiségileg és minőségileg — kielégítő, ha csak nem túlságosan nagyétkü, vagy finnyás az ember. Ivóvizarról a vízherdók gondoskodnak, a foglyok közös bögréből isznak.

A hivatalos déli ebédszünet egy óra lenne, de a rendesebb örök ezt rendszerint megtoldják egynéhány perccel, a gnoszabbak pedig meg-megrövidítik. Előfordul, hogy a munkában elmaradt foglyokat az ebéd befejezése után, anélkül, hogy egyetlen perc pihenőt engedélyeznéne, azonnal munkába állítják ismét.

As ebédestűnet után a foglyok rendszerint naplementéig dolgoznak megállás nélkül. A munka befejezése után ismét sorakozó következnek és a brigádok bevonulnak a táborba a drótkerítések mögé. Itt fogyasztják el vacsorájukat is, ami többnyire egy fogásból, ezáltal azonban 7 deciliter főzelékből, kávéból, esetleg babgulyából áll. (Szombaton-vasárnap rendszerint hideg vacsorát felvágottat, szalonát, vagy 15 deka gyümölcsöt kapnak a foglyok.)

Nem sokkal a vacsora elfogyasztása után következik a "zárás", amikor a foglyoknak sorakozniuk kell a drótkerítésekkel körülvett udvaron, hogy a körzetparancsnok a létszámot megállapíthassa. Ez alkalommal olvassák fel a különböző rendelkezéseket, osztják ki az esetleg érkező leveleket is.

A létszámolvasás és levélkiosztás után a foglyok nem tartózkodhatnak tovább az udvaron be kell vonulniuk a barákokba, amelyeket rájukzárnak. Egyes barákokban még a szobákat is külön-külön lezárnak. A barákokat éjnek idején semmilyen körülmények között nem nyitják ki újból, úgy hogy a foglyok az éjszakai órákban még W.C.-re sem mehetnek. A villanyt az egyes szobák lakói meguk oltják le, többnyire hamarosan a zárás után, mivel a foglyok örülnék ha a napi 10-12, sőt gyakran 14 órai munka után élelre hajthatják a fejüket.

ÖLTÖZET, FELSZERELÉS, HIGIÉNIA

Clothing, Hygiene

A BARACSEA-i célgazdaságba érkező foglyokat az irodai bejelentkezés után azonnal az Anna-majori raktárba viszik, ahol a ruháikat és a rabélet egyéb kellékeit osztják. A foglyok lábán először a következő tárgyakat hajlágálják:

- 1 Ing, (hetenként cserélik)
- 1 alsónadrág (hetenként cserélik)
- 1 Útőny kék csikozású fehér vászonruha,
- 1 Útőny, khaki posztóruha, (elnyitott katonai egyenruha,) amelyre kék festékekkel harántcsíkokat mázolnak,
- 1 khaki bőrcsizmó; baloldalán rányomott "R" jelzéssel,
- 1 rövid viharkabát,
- 1 pár bakancs,
- 2 pár kapcsaruha,
- 1 zsebkendő,
- 1 csajkatorló,
- 2 lepedő, (havonként cserélik)
- 2 pokróc,
- 2 csajka,
- 1 kanál és
- 20 dekagramm mosószappan.

Pullover, zoknit és saját tulajdonú képező egyéb ruháknak a foglyok nem használhatnak. A körletvizsgálatok alkalmával fellelt ilyenemű holmikat elkobozzák. Fogkefét, fogkrémet, mosdó-

szappant és tükröt a foglyok csak külön engedéllyel hozhattak be, különben csak a "spajzolásban" vásárolhattak.

A gazdaságban a foglyok részére sem fürdő sem zuhanyozó nincs. Az Anna-majorban lévő ugynevezett mosdóban is csak hideg víz volt. A Roboz-tanyán lévő konyha melletti berendezett melegvízes zuhanyozót csak a szakácsok és őrök használhatták.

Külön problémát jelent a rabtáborban a borotválkozás és hajvágás, mivel a foglyok sem borotvakészüléket sem pedig ollót nem tarthatnak maguknál. A borotválást és hajnyírást ezért külön (rab)-borbélyok végezték, akik hetenként egyszer, rendszerint vasárnap megborotváltak minden foglyot. Hajvágásra havonta egyszer került a sor. Hetenként kétszer, tehát szerdán is, borotválkozhattak ezzel szemben a kivételezettek: a táborfelelősök, ezek helyettesei, a rak-tárosok, a szakácsok, a kocsisok, a szobagazdák, a vízfordók és a brigádvezetők.

VISELKEDÉS, FENYÍTÉS, KEDVEZMÉNYEK
Discipline, Punishment, Leniency

A foglyoknak a lehető legmélyebb tiszteletet kellett tanúsítaniuk a tábor vezetősége, és az őrszemélyzet minden egyes tagja iránt is, függetlenül attól, hogy ezek szolgálatban voltak-e vagy sem.

Ha például egy "előljáró", illetőleg bürtönőr lép be a barakba, az első foglynak aki a "látogató" érkezését észreveszi "Vigyázz"-t kell vezényelnie, amire az összes foglyoknak katonai tisztelettel kell állnia mindaddig, amíg a "további" vezényező el nem szól. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a foglyok az őr felépésekor az udvaron tartózkodnak, csakhogy ilyenkor a sapkát is azonnal le kell kapniuk a fejükről.

Sapkalevétellel és hangos "Jó reggelt", "Jó napot" stb. köszöntéssel kell üdvözölniük a foglyoknak a nem állandóan velük tartózkodó őröket munkaközben, a határban is.

Ha egy őr egy foglyot megszólít (Maga csavargó, Maga bal-fácán, stb.) akkor a fogoly köteles vigyázba állni és fejjedőjét azonnal lekenni; a továbbiakban pedig az őr esetleges kérdéseire "tisztelettudóan" válaszolni.

Irodára, vagy őrszobára a rabok csak kopogtatás és megfelelő válasz után léphetnek be. A belépéskor a sapkájukat levéve röviden köszönniük kell jövetelük célját és egyben engedélyt kell kérniük az esetleges további benttartózkodásra.

A foglyok őröket és minden egyéb előljárójukat rang aze-rint és "ur"-nak szólítják.

Az említett szabályok ellen vétőket fenytésben részesítik.

ami rendszerint tetteges bántalmazásból és kedvesmányaivonásból áll. Súlyosabb esetekben a fogoly sötétsárákba (Anna-major), vagy bíróság elé kerül. Ez utóbbi többnyire büntetésmeghosszabbítást von maga után.

A hanyag munkát és szimulálást élelmiszeivel büntetik. A lázas betegeket SZÉNESFÉHÉRVÁRRA viszik felülvizsgálatra és, amennyiben kórházi kezelést igénylő betegségről van szó, a foglyokat a BUDAPESTI Gyűjtőfogház rabkórházába szállítják. A gazdaság orvosa (NU) nem lehetően embertelenül bánik a foglyokkal és már valóban rossz börtön kell lennie a rabnak ahhoz, hogy a munkaidő alatt, mint gyengélkedő a barakban tartózkodhasson.

A kedvesmények közé a levélírás, az érkező levél, illetőleg csomag kiképzése, valamint az ugynevezett "benzárlás" tartozik. Az egy éven aluli börtön büntetésre ítélt foglyok tulajdonképpen hivatalosan is írhatnak és kaphatnak havonta levelet és egyszeri alkalommal látogatót is fogadhatnak, de a való világban még külön is ki kell érdemelni a kedvesményeket. Az egy évtől öt évi terjedő büntetésre ítélték kéthavonként részvehetnek az említett kedvesményekben.

Az ugynevezett benzárlás vasárnap, szombat, kedd és öt óra között tartja, jó idő esetén a futballpálya szélén felállított asztaloknál, különben a parancsnoki épületben berendezett IV-es kulturteremben, ahol az asztalokat erre az alkalomra beosztják. A látogatók az egyik, a foglyok csak a másik oldalon foglalhatnak helyet. Csomagot, vagy levelet az asztalon állajtott szigorúsági töltes. A látogatók és látogatottak között két-három méterenként álló őrk figyelemmel kísérik minden mozdulatot. Ha a látogatásra vezetett fogolynak szabad csomagot is kapnia, a látogató azt csak az őrk nyújthatja át, ami tilos vizsgálat után továbbítja az a fogolynak. A csomag nem tartalmazhat élelmiszert, írószereket, könyvet, de tartalmazhat: cigarettát, mosógéppapírt, mosdószappant, szálkészt, székendőt, dohányt, szivart, cigarettapapírt, szálkészt. Előfordul azonban, hogy a beengedett dolgokat egy későbbi "hír" alkalmával elköszörik.

A benzárlás időtartama hivatalosan egy óra, a gyakorlatban 20-40 perc. A látogatóknak és a raboknak beszélni, vagy egymást megcsókolni nem szabad.

A foglyok évente kétszer, júliusban és decemberben, egy-egy háromkilós élelmiszercsomagot is kaphatnak, amennyiben nem valami élelmiszerről van szó.

A rendkívüli teljesítményt elért brigádok tagjai külön engedéllyel és alkalmakként esetleg külön is részvehetnek a felsorolt kedvesmények valamelyikében.

SZABADIDŐ, PÁRTMUNKA
Free Time, Party Work

A foglyok szabadidejének kitöltése nem okoz különösebb gondot a gazdaság vezetőinek, mert ilyen jóformán nincs is. A tavaszi, nyári és őszi hónapokban a foglyok vasárnap épp úgy dolgoztak, mint hétköznap, sőt az is előfordul, hogy sürgős munkák idején a szünnapok is megszűnnek. Az üzenetartási napok viszont talán a legkellemetlenebb napok közé tartoznak, mert a foglyok ilyenkor érzik igazán fogoly mivoltukat és arra is idejük akad, hogy szeretteikre, hozzátartozóikra gondoljanak. Az idősebbek a munkaszüneti napokon, ha az idő megengedi, az udvaron ácsorognak, cigarettáznak, beszélgetéssel ütik agyon az időt, a fiatalabbak, ha a parancsnokság megengedi, futballozni, röplabdázni mennek.

A táborban politikai munka nem folyik. Szemináriumokat, előadásokat soha nem tartanak, még falujtság szerkesztésére sem készítik a rabokat. A barákokat a múlt esztendőben díszíteni nem kellett, Sztalin, Lenin- vagy KÁDÁR-képek sehol sem függöttek, még az egyetlen vörös csillag is csak a parancsnokság épületén éktelenkedett. A gazdaság könyvtárát a foglyok általában nem vehették igénybe. Kizárólag ponyvaregényeket olvastak, amelyeket a soffőrök és a fegyőrök csempésztak be a táborba. (A "hipisek" alkalmával mindig veszendőbe ment egy csomó ilyen olvasmány!)

A FOGLYOK KERESETE
Earnings of the Prisoners

Bár a BÁRACSKA-i rabgazdaság foglyai teljesítmény-bérből részesülnek, a bérelszámolás mikéntjét sűrű homály fedi. Az emberek általában annyit keresnek, amennyit a gazdaság ellátásuk fejében felszámít nekik, vagy még ennél is kevesebbet. Az elégtelen keresetből eredő adósságokat a foglyok meglepetésére utólag megfizetni nem kell, még akkor sem, ha a következő hónapban esetleg némi teljesítmény-felénlegük is maradt. A tartozások tehát csak papíron szerepelnek. Általában felül keresnek a különleges beosztásban dolgozók: kocsisok, traktorosok, silósók, valamint az arató- és cséplőbrigádok tagjai.

Az ellátásuk ellenértékénél többet kereső foglyok havi 100 forint értékig "szajzolhatnak", ami annyit jelent, hogy cigarettát, szirt, szalonnát, gyümölcsöt, fogkrémet, cukrot, cukorkát, kekert, gyufát, tűskövet, tükröt, fésűt, szappant, W.C.-papírt, cipőkrémet vásárolhatnak maguknak a kiadott szalvényekre. Az egyetlen előfeltétel, hogy a "tulkeresetből" a gazdaság már 100 forintot tartalékolni tudott "különleges célokra". (E tartalékalapból vásárolják meg az elbocsátott foglyok vasuti jegyét, stb.)

A gazdaság bérelszámoló osztálya az egyes foglyok elbocsátása után végelszámolást készít és a volt fogoly esetleges járandóit

postán továbbítja. A "kereseti lehetőségekre" jellemző, hogy egy fogoly, aki az egyik cséplőbrigádnak is tagja volt, 5 hónapi munkájáért 158 forintot kapott a végelszámolás után, anélkül, hogy az öt hónapban csak egyszer is spajzolt volna.

SZÖKÉS, SZABADULÁS Flight, Release

Szökés a már említett óvintézkedések ellenére sem lehetetlen, mivel a földiken, kukoricásokban stb., dolgozó emberek állandó szemmel tartása még az őrszemélyzet magas létszáma mellett sem könnyű feladat. Annál megtehetőbb ugyanakkor, hogy szökés, vagy szökési kísérlet megfigyelésén ritkán fordul elő. E különös jelenség oka talán elsősorban abban keresendő, hogy a BARACSKA-i rabgáztag foglyai aránylag még vannak elégséves korukkal és szívesebben töltik büntetésüket BARACSKÁN, mint valamelyik arányában, vagy a börtönben is. Magyarországi szolgálhat az a tény is, hogy a foglyok nagyon is jól tudják, menekülniük csak akkor lenne igazán érdemes, ha legalább csak egy kevéske reményük is lehetne a nyugati határ sikeres átlépésére, hiszen különben Magyarországon a rendőrség előbb, vagy utóbb biztosan a nyomukra jár.

Az elfogott rabokat az őrk szörnyen megverik, majd véresen és dagadt arccal végigvezetik a táborlakók előtt, hogy elrettentsék ezeket a szökés megkísérlésétől.

1957 nyarán és őszén mindössze két sikertelen szökési kísérletről tudtak a foglyok. Az elfogott rabkevények (egyikük az útlegelésnek során bordatörést szenvedett), a gazdaságból ismeretlen helyre kerültek.

A büntetésüket letöltött foglyokat a szabadulásuk előtti napon az Anna-majorda vezénylik és egy, a többiaktól elkülönített cellába zárják. Másnap reggel az irodára veszik, ahol kiállítják az elbocsátólevelet és átadják a hazautazásra szolgáló vasúti jegyet. (A "Foglyataféréngot" rendszerint már az előző napon is kell adni.)

Ha a szabadulás napja nem vasárnapra esik, a volt fogoly azonnal visszakapja a beszállításakor elkobzott értéktárgyait is (karóra, gyűrű), amelyeket egy külön páncélszekrényben őriznek. Ellenkező esetben a tárgyakat csak másnak, vagy későbbi alkalommal kézbesítik ki.

Az elbocsátólevél a következő adatokat tartalmazza:

.....börtön
munkahely

Törzslapszám:.....

Szem. igazolv. száma.....

ELBOCSÁTÓLEVÉL

.....

részére

akit 1957 év..... hó..... napján a börtönbe befogadtam és akit a.....
.....-i bíróság..... számú ítéletével..... vezetés büntetését
kielégítte, a mai napon szabadon bocsátotta.

Nevezett.....(pontos lakcím).....ra utasít, M. érkezésekor
a helyi rendőri szervnél köteles jelentkezni.

Személyi adatai:.....n született 19...év.....hó..... napján.

Foglalkozás:.....családi állapota.....

Szabaduláskor átvett.....Forintot és.....-t.

Baracska.....(dátum)

P.H.

Büntetés-végrehajtási munkahely, Baracska
parancsnok.